

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl soudcem Mgr. Janem Šmakalem ve věci

žalobkyně: **P. B.**, narozená X,
státní příslušnice X,
toho času pobytem X,

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-617/ZA-ZA11-HA10-2019 ze dne 14. 10. 2020,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně dne 9. 7. 2019 podala žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice. K žádosti uvedla, že má v ČR druha a je těhotná. V X nevycházela s otcem, který je podle žalobkyně zlý, násilnický a usiloval o její život. Dokonce tím zavinil smrt matky žalobkyně. Po zjištění, že je těhotná, měl otec vyhrožovat zabitím také jejímu druhovi. Právě druh pomohl žalobkyni přicestovat do ČR.
2. Žalovaný neudělil žalobkyni mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a, § 14b zákona o azylu. Faktický důvod žádosti spočíval v legalizaci pobytu, neboť žalobkyně si

přeje zůstat se s manželem a společným dítětem v České republice a odmítá do vlasti vrátit kvůli násilnickému chování otce. Žadatelka však neuvedla azylově relevantní důvody ve smyslu hrozícího pronásledování z důvodu politických aktivit či z důvodu příslušnosti k národnostní, náboženské, pohlaví či jiné skupině. Svou pobytovou situaci žalobkyně měla řešit prostřednictvím jiné zákonné cesty. Původcem údajného pronásledování ve vlasti žalobkyně není veřejná moc, nýbrž otec žalobkyně jako soukromá osoba. Před ním však žalobkyně dosud u X veřejné moci nehledala ochranu. Žalovaný také poukázal na existenci Národní komise zabývající se násilím proti ženám a pomáhající ženám v případech domácího násilí. Žalovaný dále neshledal humanitární důvod pro udělení azylu. Za něj dle žalovaného nelze pokládat ani mateřství žalobkyně. Vycestování žalobkyně nebrání ani zdravotní překážky. Dále žalobkyni nelze udělit doplňkovou ochranu, protože žalobkyni nehrozí kruté, nelidské či ponižující zacházení. Existence rodinného života na území České republiky pak důvodem pro udělení doplňkové ochrany být nemůže.

3. Proti rozhodnutí žalovaného brojila žalobkyně žalobou. V ní namítla, že žalovaný nevyhledal konkrétní informace o možnosti obrátit se na X státní orgány v případě domácího násilí a dále, že se nezabýval přiměřenou pravděpodobností toho, že se násilí na žalobkyni bude opakovat. Žalobkyni nelze klást k tíži, že nevyhledala pomoc u veřejné moci, protože rodinné problémy jsou v X kultuře tabuizovány. Z podkladových informací žalovaného ke všemu vyplývají informace o zneužívání pravomocí X policií, a tudíž o její nedůvěryhodnosti. Žalovaný tvrzení žalobkyně nepotvrdil ani nevyvrátil, měl tedy povinnost z nich vycházet. Žalobkyně také namítla, že žalovaný nesprávně nezohlednil její rodinné vazby v ČR. Žalobkyně je provdána za občana ČR, mají spolu dítě a sdílejí společnou domácnost. Přestože to není důvodem pro automatické udělení doplňkové ochrany, měl se žalovaný zabývat existencí podmínek pro její udělení. Podle žalobkyně judikatura v azylových věcech zahrnuje soukromé vazby mezi důvody udělení mezinárodní ochrany. Právě v případech porušení práva na rodinný a soukromý život může být uplatněna doplňková ochrana. I bez toho ovšem ČR zavazuje čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Evropská úmluva“).
4. Žalovaný ve vyjádření sdělil, že žádost žalobkyně o mezinárodní ochranu byla nepopíratelně účelová, což dokládá i výpověď žalobkyně. Žádost žalobkyně podala pouze, aby si legalizovala další pobyt v ČR. Legalizace pobytu a rodinné záležitosti nespádají pod taxativní důvody pro udělení mezinárodní ochrany. Na specifickou situaci žalobkyně lépe přiléhají instituty podle zákona o pobytu cizinců. Pokud žalobkyně o pomoc u X orgánů veřejné moci nepožádala, nelze tyto orgány označit za neschopné účinné pomoci. Případná nižší efektivita ochrany z jejich strany nezakládá azylový důvod. Na humanitární azyl neexistuje právní nárok. Žalovaný neshledal, že by v případě žalobkyně bylo nehumánní azyl neudělit.

Posouzení věci

5. Žaloba není důvodná. Žalovaný na základě dostatečných podkladů posoudil v zásadě správně odůvodněnost strachu žalobkyně z pronásledování i možné nebezpečí vážné újmy. Věcně přiléhavý je závěr žalovaného, že účelem žádosti žalobkyně byla legalizace jejího pobytu na území České republiky, nikoliv právně relevantní nebezpečí odůvodňující udělení mezinárodní ochrany. Na podrobně odůvodněné rozhodnutí žalovaného tak lze, s níže uvedenými výhradami, odkázat.

Důvody pro udělení azylu

6. Žalobkyně podle žalovaného neuvedla žádné důvody svědčící o pronásledování z důvodu uznaného právní úpravou, tj. podle § 12 písm. zákona o azylu, čl. 1 A Úmluvy o právním postavení uprchlíků ve znění čl. I odst. 2 Newyorského protokolu (č. 208/1993 Sb.) a čl. 10 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU. Protože tento závěr nebyl žalobními body nijak zpochybněn, soud k tomu může pouze stručně uvést, že za toho stavu byla nadbytečná úvaha žalovaného, zda žalobkyně může dosáhnout ochrany před pronásledováním u státních orgánů X: není-li dáno právně významné pronásledování, není třeba řešit způsob ochrany před ním (srov. odst. 13–15 rozsudku KS v Plzni č. j. 60 Az 29/2020 ze dne 1. 10. 2020). Systematicky správně tedy tato úvaha patřila k posouzení důvodů pro udělení doplňkové ochrany, ledaže by žalovaný považoval násilí ze strany otce vůči stěžovateli za možné pronásledování z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině (oběti „domácího“ násilí jimi někdy být mohou, srov. např. rozhodnutí NSS č. j. 9 Azs 49/2008-55 ze dne 10. 9. 2008).

Důvody pro udělení doplňkové ochrany

7. Ve vztahu k doplňkové ochraně žalobkyně tvrdila především hrozbu vážné újmy z důvodů podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, tj. pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Argumentaci hrozbou ze strany násilnického otce pak lze – při značném zjednodušení – podřadit § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, tj. mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání [srov. rozsudek ESLP ve věci Opuz proti X č. 33401/02 ze dne 9. 6. 2009].
8. Pro potřeby posouzení věci není nezbytné se zabývat tím, jakou povahu musí mít násilí otce vůči dceři, aby bylo možné je podřadit čl. 3 Evropské úmluvy. V souzené věci totiž žalovaný správně konstatoval, že žalobkyně měla k dispozici ochranu před vážnou újmou ze strany otce (§ 2 odst. 5, 6 zákona o azylu). Z informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 21. 5. 2020 totiž plyne, že v X existuje genderové podmíněné násilí vůči nezletilým či neprovdaným dcerám. Ani v jednom z těchto postavení již žalobkyně není. Co je však podstatnější, podle této informace v X funguje Národní komise zabývající se násilím proti ženám, která vystupuje jako spojka mezi vládními institucemi a občanskou společností a která monitoruje případy násilí na ženách (č. l. 36–37 správního spisu).
9. Vůči tomuto podkladu žalobkyně ve správním řízení nic nenamítala (srov. vyjádření na č. l. 43 správního spisu), naopak zdůrazňovala špatnou sociální situaci matek samoživitelek a matek nemanželských dětí, což pro posouzení věci není významné (žalobkyně není v takovém postavení). Za toho stavu nebyl žalovaný povinen podrobněji zkoumat účinnost a efektivitu ochrany prostřednictvím Národní komise zabývající se násilím proti ženám a mohl bez dalšího vycházet ze zpráv o zemi původu, které stěžovatelka relevantně nezpochybnila (srov. usnesení NSS č. j. 10 Azs 234/2020-55 ze dne 10. 11. 2020).
10. Bez dalšího však nelze akceptovat závěry žalovaného ve vztahu k vážné újmě podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Není totiž zcela jasné, co mínil konstatováním, že „*existence rodinných vazeb nemůže být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany v žádné její formě ... rodinné vazby cizince v ČR nejsou důvodem pro udělení doplňkové ochrany.*“ Jakkoliv totiž žalovaný odkázal na řadu rozhodnutí Nejvyššího správního soudu na podporu tohoto sdělení, stejně tak lze odkázat na řadu jiných rozhodnutí téhož soudu,

z nich plyne, že zásah do rodinného či soukromého života může být vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu (srov. rozsudky NSS č. j. 5 Azs 46/2008-71 ze dne 28. 11. 2008, č. j. 2 Azs 19/2012-39 ze dne 4. 9. 2012, č. j. 5 Azs 7/2012-28 ze dne 25. 1. 2013, č. 2836/2013 Sb. NSS, č. j. 8 Azs 27/2012-65 ze dne 4. 2. 2013, č. j. 6 Azs 15/2013-35 ze dne 24. 7. 2013, č. j. 5 Azs 235/2018-32 ze dne 21. 2. 2019, č. j. 5 Azs 207/2017-36 ze dne 25. 4. 2019, č. j. 6 Azs 258/2019-31 ze dne 26. 3. 2020, č. 4030/2020 Sb. NSS).

11. Za toho stavu nemá příliš význam popírat vztah rodinného a soukromého života k § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Je třeba se věcně vypořádat se skutkovými a právními okolnostmi konkrétního případu a obsahem mezinárodních závazků ČR, anebo opakovaně judikované závěry Nejvyššího správního soudu rozporovat. Rozhodně však právní stav není „zcela jednoznačný“, jak se žalovaný domnívá.
12. Lze se ovšem ztotožnit s hodnocením žalovaného, že žalobkyně neprokázala takový zásah do rodinného života, který by mohl být porušením mezinárodních závazků České republiky. Ve správním řízení totiž vyšlo o najevo toliko to, že žalobkyně má na území České republiky funkční rodinný život s manželem, společným dítětem (batolecího věku v době rozhodnutí soudu) a tchyní. Žalobkyně se také snaží naučit jazyk, aby se mohla pracovně a kulturně integrovat. Nic z toho ovšem nevypovídá o natolik výjimečné situaci, která by ve smyslu závěrů rozhodnutí uvedených výše v odst. 10 tohoto rozsudku odůvodňovala závěr o neospravedlnitelném zásahu do rodinného života žalobkyně, a tedy i porušení mezinárodních závazků ČR. V řízení nevyšlo najevo, že by žalobkyně nemohla na území České republiky, popřípadě po vycestování z něj požádat o některé z pobytových oprávnění či že by dočasně nemohla vycestovat celá rodina, ať již z právních či faktických důvodů. Žalobkyně se s manželem zasnoubila v X, takže jsou schopni žít v zahraničí. Nelze přehlédnout ani to, že žalobkyně byla oprávněna pobývat na území ČR „asi čtyři“ měsíce, přesto (podruhé) otěhotněla na přelomu května a června 2019, tedy nedlouho před tím, než mělo skončit její pobytové oprávnění (srov. výpověď na č. l. 32 a lékařskou zprávu na č. l. 49). Pobyt žalobkyně zařizoval manžel (srov. výpověď na č. l. 28), se kterým žalobkyně uzavřela sňatek 17. 12. 2019 (srov. oddací list na č. l. 46 správního spisu). Oba manželé tedy budovali rodinný život na území ČR, ačkoliv si byli vědomi pouze krátkodobého oprávnění žalobkyně k pobytu. Za toho stavu musí nést i předvídatelní následky svého jednání, které na první pohled nejsou ničím výjimečné.
13. Celkově tedy lze akceptovat závěr žalovaného, že neudělením doplňkové ochrany nebudou porušeny mezinárodní závazky ČR, a to ani čl. 8 Evropské úmluvy. Ze skutečností zjištěných ve správním řízení je zřejmé, že prvotním a drtivě převažujícím účelem žádost o mezinárodní ochranu bylo řešení nedostatku oprávnění žalobkyně k pobytu na území České republiky. Stěžovatelka opakovaně vyjádřila spokojenost s jejím současným životem v ČR, s životními podmínkami, fungováním úřadů i lékařskou péčí. Sama sdělil, že po návratu do Indonésie by její situace nebyla úplně špatná, asi by mohla být v kontaktu s částí rodiny (strýcem, sourozenci), ale nemohla by se vrátit rodné vesnice a k otci. V tom ohledu je přiléhavé konstatování žalovaného, že se žalobkyně odvolávala na problémy s otcem účelově, tedy tak, aby uvedla alespoň nějaké věcné důvody pro udělení mezinárodní ochrany. Žalobkyni je ovšem možné přisvědčit v tom, že samotné násilí otce vůči ní nebylo ve správním řízení nijak zpochybněno, takže samotné tvrzení o existenci násilí jako takové účelové není. Pro posouzení věci to

ovšem z výše vyložených důvodů nemá význam.

Závěr

14. Rozhodnutí žalovaného tedy netrpí vytýkanými vadami řízení, jeho právní úvahy ještě jsou v souladu se zákonem a mají i oporu ve spisu. Soud proto žalobu zamítl dle § 78 odst. 7 s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch a úspěšnému žalovanému nevznikly náklady nad rámec běžné úřední činnosti. Žádný z účastníků tak nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 věta první s. ř. s.).
15. Soud o věci rozhodl bez jednání, protože se podle § 51 odst. 1 s. ř. s. má za to, že s tím žalobkyně souhlasila. Soud nezasílal žalobkyni výzvu v jejím mateřském jazyce, ale v jazyce českém. Učinil tak při vědomí skutečnosti, že žalobkyně v řízení před žalovaným dne 17. 7. 2019 uvedla, že je schopna se dorozumět X a omezeně anglicky (č. l. 9 správního spisu), dne 8. 9. 2020 pak uvedla, že s manželem se snaží komunikovat česky, případně anglicky (č. l. 29 správního spisu).
16. Soud tak nenásledoval závěry rozsudku NSS č. j. 4 Azs 363/2020-50 ze dne 7. 4. 2021, podle něhož by krajský soud měl zřejmě aktivně vyhledávat ve správním spisu informaci o jazykových schopnostech cizinců jako účastníků řízení a překládat soudní písemnosti, pokud takto zjistí, že účastník řízení český jazyk neovládá.
17. Povinnost ustanovit tlumočníka pro překlad listin zasílaných soudem, popřípadě povinnost soudu zasílat tyto listiny přímo v cizím jazyce nevyplývá z čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod [srov. stanovisko pléna ÚS sp. zn. Pl. ÚS-st. 20/05 ze dne 25. 10. 2005 (ST 20/39 SbNU 487)]. Potřeba překladu listin zasílaných soudem tak může vyplynout pouze v konkrétních okolnostech jednotlivého případu za účelem dodržení obecného, ústavně nezaručeného požadavku na férový proces [srov. i dissent k cit. stanovisku Pl. ÚS-st. 20/05 a obecně odst. 26–27 nálezu sp. zn. I. ÚS 946/16 ze dne 30. 5. 2018 (N 105/89 SbNU 543)].
18. K tomu je však zapotřebí, aby nezbytnost překladu vyšla jednoznačně najevo (§ 18 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.): jestliže cizinec zašle soudu podání v českém jazyce, ač tomuto jazyku nerozumí a není v něm schopen účastnit se řízení, je třeba, aby *sám dal nějak najevo, že toho není schopen* ať již sám, nebo prostřednictvím pomoci ze strany třetích osob (srov. přiměřeně rozsudky NSS č. j. 2 Afs 36/2007-86 ze dne 26. 10. 2007, 2539/2012 Sb. NSS, č. j. 5 Azs 54/2009-42 ze dne 29. 1. 2010). Potřeba překladu vyjde najevo i tak, že cizinec po úvodním podání v českém jazyce reaguje na přípis soudy v jazyce cizím. Tato potřeba ovšem nevyjde najevo již jen tím, že cizinec na přípis soudy vůbec nereaguje (srov. rozsudek NSS č. j. 5 Azs 25/2013-28 ze dne 30. 1. 2014). Ani skutečnost, že v řízení před správním orgánem byl cizinci ustanoven tlumočník, ještě neznamená, že vyšla najevo potřeba tlumočníka v soudním řízení (srov. cit. rozsudek č. j. 5 Azs 54/2009-42). Nehledě na to není zřejmé, proč by soud měl aktivně vyhledávat ve správním spisu, co žalobce uvedl ke svým jazykovým znalostem. To neodpovídá významu slov „vyjde najevo“ a neodpovídá to ani povaze přípravných úkonů soudy. Opačný závěr pak neplyne ani z rozsudku NSS č. j. 3 Azs 119/2005-77 ze dne 14. 7. 2005, č. 686/2005 Sb. NSS, v němž jsou úvahy Nejvyššího správního soudu k obsahu správního spisu jasně označeny jako vedlejší, nikoliv nosné („navíc Nejvyšší správní soud ze správního spisu zjistil“). Právní věta tohoto rozsudku, z níž se zdá, že tlumočníka není třeba ustanovit teprve tehdy, když „i ze správního spisu vyplynulo, že [cizinec] česky rozumí“, nemá v takto striktní podobě oporu v odůvodnění tohoto rozhodnutí – z

odůvodnění je zřejmé, že přezkoumávané rozhodnutí krajského soudu by obstálo, i kdyby se správního spisu vyplývalo, že cizinec česky nerozumí.

19. Potřeba ustanovit tlumočníka pro jednotlivé úkony jen proto, že cizinec ve správním řízení uvedl, že nerozumí českému jazyku, neodpovídá ani realitě v řízení před Krajským soudem v Plzni. Desítky cizinců ročně jsou zjevně schopny si zajistit odborné právní poradenství do té míry, že tito cizinci neznají jazyka a bez právního vzdělání sami podávají bezvadná podání, aniž by byli formálně zastoupeni (jen z nedávné doby žaloby ve věcech sp. zn. 60 Az 46/2020, 60 Az 56/2020, 60 Az 58/2020, 60 Az 4/2021, 60 Az 6/2021, 60 Az 9/2021, 60 Az 11/2021, 60 Az 12/2021, 60 Az 15/2021, 60 Az 16/2021, 60 Az 17/2021, 60 Az 18/2021, 60 Az 19/2021), a to včetně kasační stížnosti (srov. např. rozsudek NSS č. j. 6 As 18/2020-26 ze dne 26. 2. 2020 a související usnesení KS v Plzni čj. 17 A 16/2020-25 ze dne 11. 2. 2020). Ve věci sp. zn. 60 Az 58/2020 pak na českou výzvu podle § 51 odst. 1 s. ř. s. reagovala čtyřměsíční X žalobkyně (podle správního spisu zatím neovládá jazyk žádný, její matka pouze X). Většina těchto soudních věcí má společný rys – žalobci v nich uplatňují podání formou odpovídající listinám připravovaným Organizací pro pomoc uprchlíkům. Nejinak je tomu i u žaloby v nynější věci.
20. Pakliže jsou cizinci schopni zajistit si právní poradenství včetně kvalifikované žaloby, jsou nepochybně schopni i oznámit soudu potřebu tlumočníka přímo v žalobě či následně v reakci na přípis soudu. Pokud tak neučiní, nevyšla tato potřeba najevo. To platí tím spíše v případě žalobkyně, která se oproti době své výpovědi ve správním řízení učí česky a základní komunikaci se soudem jí může zajistit manžel či tchyně. Jestliže žalobkyně byla schopna vyhledat odbornou právní pomoc s přípravou žaloby a má k dispozici české rodinné příslušníky, není důvod pochybovat o tom, že měla možnost sdělit soudu, že nerozumí poučení v české výzvě podle § 51 odst. 1 s. ř. s. Pak ovšem není ani důvod pochybovat, že souhlasí s rozhodnutím o věci bez ústního jednání, byť to výslovně nesdělila.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu do dvou týdnů od jeho doručení. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 23. dubna 2021

Mgr. Jan Šmakal v.r.
soudce